

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในกระแสความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมขณะนี้ มีผลให้ค่านิยมของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางวัตถุนิยมมากขึ้นและส่งผลให้เกิดความเสื่อมถอยทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมตามมาเป็นลำดับ มนุษย์ยิ่งเพิ่มความเห็นแก่ตัวได้มากขึ้น แข่งแย้งชิงดีชิงเด่นเอารอดเอาเปรียบกันโดยไม่คำนึงถึงความผิชอบชั่วดี มีการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมทางด้านจิตใจ ปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กและสตรี ปัญหาความประพฤติมิชอบในวงราชการ นอกจากนี้ยังมีวัฒนธรรมจากต่างประเทศที่หลั่งไหลเข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมไทยมากขึ้น ทำให้คนไทยขาดคุณธรรมในการดำรงชีวิตที่ถูกต้อง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 6) “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550” (2550 : 22, 25, 111-112) ได้ระบุในส่วนที่ 3 แนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา 78 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้ (4) พัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ มาตรา 84 2) สนับสนุนให้มีการใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมาภิบาล ควบคู่กับการประกอบกิจการ มาตรา 279 มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภท ให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น

คุณธรรมและจริยธรรมเป็นรากฐานสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคง และความสงบสุขของปัจเจกชน สังคม และประเทศชาติอย่างยิ่ง รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นอันดับแรก เพื่อให้เป็นแกนกลางของการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง การปกครอง เพราะการพัฒนาที่ไม่มีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นแกนนำนั้นจะสูญเปล่าและเกิดผลเสียเป็นอันมาก ทำให้บุคคลลุ่มหลงในวัตถุและอบายมุขมากขึ้น กอบโกยเอาทรัพย์สินไว้เป็นประโยชน์ส่วนตัวมากเกินไป ในสังคมที่ทะเลาะในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรมประชาชนจะต้องพบกับความทุกข์ยาก ขาดความเมตตาปราณี แล้งน้ำใจในการดำเนินชีวิตซึ่งกันและกัน ดังนั้นการที่จะพัฒนาประเทศต้องเริ่มที่ “การพัฒนาคน” เพื่อให้คนมีปัญหา มีความรู้ มีคุณธรรม และมีทักษะในการแก้ปัญหาชีวิต การจัดการศึกษาต้องยึดหลัก “ให้ความรู้คู่คุณธรรม” (อมรา เล็กเริงสินธุ์, 2542 : 6-8)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้บัญญัติสาระว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 3) ประเทศไทยจัดการศึกษาดังแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเน้นครูมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สังคมไทยยกย่องครูให้เป็นปูชนียบุคคลเป็นที่เคารพรักของลูกศิษย์ตลอดจนสังคมทั่ว ๆ ไป สังคมได้คาดหวังว่าครูเป็นผู้กำหนดอนาคตของชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะปฏิรูปครูเป็นหลัก สนับสนุนให้ครูที่จบการศึกษาค่ำกว่าระดับปริญญาตรีได้มีโอกาสศึกษาต่อ เป็นการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญา ความรู้ การศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 19) เพื่อให้ครูมีคุณภาพมาตรฐานสากลและมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ปัจจุบันสังคมไทยเป็นสังคมใหญ่ จึงมีความซับซ้อนยุ่งยาก การดำรงชีวิตในสังคมเป็นไปด้วยความเห็นแก่ตัวเห็นแก่ประโยชน์ของตนเองต่างคนต่างมุ่งผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลักโดยทำหน้าที่ตามบทบาทของตนเองที่ได้รับ คนที่เข้มแข็งกว่ามีความรู้ความสามารถกว่ามักจะเอาเปรียบคนที่อ่อนแอ มีการเอาเปรียบซึ่งกันและกันมีการชิงดีชิงเด่น เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน ทำให้บุคคลเหล่านั้นขาดคุณลักษณะอันสำคัญในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ข้าราชการครูก็หนีไม่พ้นกับค่านิยมเหล่านั้นทำให้ครูหรือผู้บริหารสถานศึกษาตลอดจนครูมีอาชีพขาดคุณธรรมและจริยธรรม (ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์. 2542 : 63)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้เห็นความสำคัญของการศึกษาโดยเน้นผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรในวงการศึกษาทั้งหลายและชุมชนทั้งหมดเป็นกัลยาณมิตรที่จะช่วยเหลือ ชักนำส่งเสริม กล่อมเกลานักเรียนมีความรู้ความก้าวหน้า เป็นคนเก่งพร้อมด้วยความดีความงามที่ประสานกลมกลืนกับความสุข ผู้ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ จึงได้จัดตั้งโรงเรียนวิถีพุทธขึ้น เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษานำคุณคำมหาศาลของพุทธศาสนาเข้าสู่สังคมไทย โดยให้โรงเรียนทำความเข้าใจกับสังคม ทำแผนสู่การปฏิบัติให้มีศีล สมาธิ ปัญญา มีครูและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในวิถีชีวิตจริง ในลักษณะสอนให้รู้ ทำให้ดู อยู่ให้เห็น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 6) โดยการจัดอบรมบุคลากร โดยเฉพาะผู้บริหารทุกคนต้องผ่านการอบรมพัฒนาจิตจัดให้วัดเป็นสถานที่ฝึกอบรม เพื่อเน้นให้ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและสังคมทั่วไปได้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2547 : 57) ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 มาตรา ๑๕ ให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาและมีหน้าที่พัฒนาผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสม ในอันที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความก้าวหน้าแก่ราชการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด มาตรา ๘๔ ข้าราชการครูและบุคลากร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา³

ทางการศึกษาต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เสมอภาคและเที่ยงธรรม มีความวิริยะ อุตสาหะ ขยันหมั่นเพียร ดูแลเอาใจใส่ รักษาประโยชน์ของทางราชการ และต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด

คุณธรรมและจริยธรรมมีความสำคัญมากผู้บริหารทุกคนทุกระดับจะต้องมี โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อช่วยให้การบริหารงานในสถานศึกษารับรู้ บรรลุจุดมุ่งหมาย ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาขาดคุณธรรมและจริยธรรมจะไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ได้บังคับบัญชา ขาดความศรัทธาในตัวผู้บริหาร การบริหารงานจะต้องยึดกฎระเบียบของทางราชการ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เราสามารถพัฒนาได้ด้วยการศึกษาหาความรู้เพื่อเป็นบันไดสู่ความสำเร็จในชีวิตมีความมั่นคงในอาชีพ มีความเป็นอยู่ที่สบายกว่าคนอื่น ได้รับการยกย่องนับถือ (อนันตชัย พงศ์สุวรรณ. 2547 : 14) และการบริหารงานผู้บริหารจะต้องมีคุณธรรมในการครองตน คุณธรรมในการครองคน และคุณธรรมในการครองงาน หากผู้บริหารมีความรู้แต่ขาดคุณธรรมย่อมจะไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณธรรม 3 ด้าน สอดคล้องกับ มงคล ภาครฐวานนท์ (2541 : 2) จากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของบุคคล อันเนื่องมาจากความเจริญทางด้านวัตถุแต่ขาดการพัฒนา ด้านจิตใจ ทำให้คุณธรรมของบุคคลในสังคมมีลักษณะที่เสื่อมทรามลง ลัดสู่ความสำเร็จอย่างบ้าเลือด มาตรฐานส่วนบุคคลกำลังพังทลายลง ควรจะได้รับการแก้ไข และรักษาอย่างทันท่วงที ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเสริมสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารหรือผู้นำ มีความสามารถและเป็นผู้นำที่ดี องค์กรหรือหน่วยงานนั้นก็ประสบความสำเร็จ ด้วยดี การที่จะเป็นผู้นำหรือผู้นำที่ดีได้ จึงควรเป็นผู้นำที่มีความสามารถ และคุณสมบัติที่เหมาะสม เป็นตัวอย่างแก่ผู้ได้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี การที่มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีคุณธรรม โดยเน้นการประพฤติปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 3 ประการ คือ คุณธรรมด้านการครองตน คุณธรรมด้านการครองคน คุณธรรมด้านการครองงาน พฤติกรรมด้านคุณธรรมทั้ง 3 ด้าน ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการบริหารงานในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะการบริหารงานในหน่วยงานใด ๆ ก็ตาม ต้องใช้ความรู้คู่คุณธรรม

โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นนอกจากจะเกิดจากตัวครู ตัวนักเรียน วิธีการสอนแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหาร โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ได้ประโยชน์สูงสุดต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเปรียบพร้อมด้วยคุณสมบัติต่าง ๆ เช่น มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ มีคุณธรรม มีจริยธรรมทั้งดงามจะต้องยึดมั่นในระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจริยธรรมของครู (วริยาชินวรรณ. 2546 : 174) ปฏิบัติตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา⁴

ปัจจุบันพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วน ที่เปิดเผยทางสื่อมวลชน วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เช่น ครู นักการช่มชั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (เดลินิวส์. 2547 : 10) ยิงผู้อำนวยการโรงเรียน แฉถูกข่มขืนบัญชีพัวพันยาเสพติด (เดลินิวส์. 2547 : 1) มีการลงโทษ ข้าราชการครู และผู้อำนวยการโรงเรียน โดยการจำคุก 50 ปี และข้อหาพาเด็กนักเรียนขายบริการ ทางเพศ (“แฉวัยรุ่นไทย,” 2547 : 7) สอดคล้องกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 (2554 : 25) ได้ระบุ การกระทำผิดวินัยหรือถูกร้องเรียนของผู้บริหาร สถานศึกษา ตั้งแต่เปลี่ยนถ่ายการบริหารเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตาม พ.ร.บ.ระเบียบ บริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 เฉพาะสังกัดโรงเรียนประถมศึกษา เช่น ในปี พ.ศ. 2547 ผู้อำนวยการสถานศึกษา อำเภอบางปะหัน มีกรณีกระทำผิดวินัยเรื่องมีความใกล้ชิดสนิทสนม กับครูสตรีในโรงเรียนจนทำให้ผู้อื่นเข้าใจว่ามีความสัมพันธ์ต่อกันในทางชู้สาวตามมาตรา 94 วรรค หนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 นอกจากนี้ ยังใช้เวลา ราชการไปประกอบกิจกรรมส่วนตัวเป็นเวลา 2 วัน อันเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการ ตามมาตรา 87 แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 อีกมาตราหนึ่งด้วย ลงโทษ ตัดเงินเดือน 5 % เป็นเวลา 2 เดือน ในปี พ.ศ. 2552 ผู้อำนวยการสถานศึกษาอำเภอวังน้อย มีกรณี กล่าวหาว่า การบริหารโรงเรียนมีความบกพร่อง เช่น ดำเนินการทุจริตโครงการอาหารกลางวันมี ความสัมพันธ์กับแม่ครัวจนทำให้สามีของแม่ครัวน้อยใจผูกคอตาย ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับเจ้า อาวาส ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วไม่มีพยานหลักฐาน แต่ได้ปรับย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนอื่น ปี พ.ศ. 2552 ผู้อำนวยการสถานศึกษา อำเภอท่าเรือ มีกรณีกล่าวหาว่าใช้เงินงบประมาณ ประเภทเงินอุดหนุนไม่ชอบด้วยระเบียบ เงินอุดหนุนครบ 2 ปี ไปส่งคืนแผ่นดิน ถอนไว้ใช้ใน โรงเรียน ทำจัดซื้อจัดจ้างย้อนหลัง ผิดวินัยกรณีไม่ปฏิบัติตามราชการตามระเบียบกฎหมาย แต่เห็นว่าเป็น ความผิดเล็กน้อยจึงงดโทษ เป็นว่ากล่าวตักเตือน และปี พ.ศ. 2554 ผู้อำนวยการสถานศึกษา อำเภอท่าเรือ มีกรณีกล่าวหาว่าลวนลามครูจ้างสอนในทางชู้สาวใช้วาจา ไม่สุภาพกับครู อดต. กรณี กระทำผิดวินัย ตามมาตรา 94 วรรคหนึ่ง แห่ง ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 แต่เห็นว่าเป็นครั้งแรก ควรงดโทษ แต่ให้ว่ากล่าวตักเตือน และ พงษ์ สารทอง (2542 : บทคัดย่อ) มีผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนมากไม่ได้นำหลักคุณธรรมมาใช้ในการ บริหารสถานศึกษา เช่น ผู้บริหารใช้อำนาจบังคับให้ได้มาซึ่ง ลาก ตักการะ ทร์พัยสิน ตลอดจน แรงงาน และขาดหลักยึดในการทำงาน เป็นคนเสมือนไม้หลักปักเลน ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ มี การละเลยในการปฏิบัติหน้าที่ สอดคล้องกับ คมสัน นุพศิริ (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหาร สถานศึกษามีการอุทิศตน เสียสละ และมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในปีการศึกษา 2550 – 2552 ตลอดระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 8.5 ของ ผู้บริหารในสังกัด ส่วนประเด็นร้องเรียนจะเป็นกรณีเกี่ยวกับผู้บริหารประพฤติตนไม่เหมาะสมกับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

5

บทบาท ตำแหน่ง และหน้าที่การงาน ขาดความเที่ยงธรรมในการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง ละทิ้งหน้าที่ ใช้เวลาราชการไปในทางที่ไม่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ส่วนตน ไม่มีความโปร่งใสในการบริหารงาน งบประมาณ ความไม่ชอบธรรมในการพิจารณาความดีความชอบ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. 2551 : 11) ในข้อเรียกร้องอาจมีสาเหตุแตกต่างกัน แต่มีสาเหตุหนึ่งที่คล้ายกันหรือเหมือนกัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขาดคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารจัดการ มีการประพฤติที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 77 ขัดต่อระเบียบของข้าราชการครูและระเบียบปฏิบัติตามประเพณีที่สังคมตั้งไว้ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการ

ดังที่กล่าวจากข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ นำคำสอน หลักธรรมในทางพุทธศาสนา มาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติเพื่อให้มีคุณธรรมในการครองตน ผู้วิจัยในฐานะเป็นสายครูผู้สอนสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จึงต้องการที่จะศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ตามความหมายของหมวดธรรมข้อที่ประยุกต์ใช้เป็นพฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารใน 3 ด้าน คือ ด้านการครองตน ด้านการครองคน และด้านการครองงาน ตามความคิดเห็น ของข้าราชการครู เพราะว่า ข้าราชการครูเป็นผู้ได้บังคับบัญชาได้ ร่วมทำงานและเห็นพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้บริหารที่แสดงออก ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรมในการครองตน ครองคน และครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู ทั้งนี้เพื่อนำข้อเสนอแนะที่ได้นำเสนอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงพัฒนาทางด้านคุณธรรม และจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาคน พัฒนางาน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพพฤติกรรมคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังพฤติกรรมคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา⁶

3. เพื่อเปรียบเทียบระดับสภาพพฤติกรรมคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับระดับความคาดหวังพฤติกรรมคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาสภาพและความคาดหวังพฤติกรรมคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในครั้งนี้จะทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางในการทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามคุณธรรม อันจะเกิดคุณค่าต่อการปรับปรุง และพัฒนาเพื่อให้ผู้บริหารมีสภาพพฤติกรรมคุณธรรมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในปีการศึกษา 2553 จำนวน 195 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในปีการศึกษา 2553 โดยใช้วิธีการเลือกโดยเจาะจงเลือกครูในสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 195 แห่ง สถานศึกษาละ 1 คน รวมครูจำนวน 195 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย สภาพและความคาดหวังพฤติกรรมคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามี 3 ด้าน คือ ด้านการครองตน ด้านการครองคน และด้านการครองงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและความคาดหวังต่อพฤติกรรมคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำรา นักวิชาการ และนักการศึกษา โดยแบ่งพฤติกรรมคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของ ทองข้อม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สาครสูงเนิน (2548 : บทคัดย่อ) และของ อจวนนลา (2549 : บทคัดย่อ) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการครองตน ด้าน การครองคน และด้านการครองงาน ผู้วิจัยนำเสนอได้ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรที่ศึกษา

สภาพและความคาดหวังต่อพฤติกรรมคุณธรรม
ของผู้บริหารสถานศึกษา มี 3 ด้าน คือ

1. ด้านการครองตน
2. ด้านการครองคน
3. ด้านการครองงาน

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนของผู้บริหารในสิ่งที่ดีงามจนเป็นนิสัยหรือเคยชินโดยใช้หลักคุณธรรม 3 ด้าน โดยวัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คือ

1.1 คุณธรรมด้านการครองตน หมายถึง พฤติกรรมทางด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีหลักหรือแนวทางในการปฏิบัติตน เพื่อให้เกิดคุณความดีขึ้นแก่ตนเพื่อไม่ให้ตนเองประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ผิด ได้แก่ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน ละอายต่อการประพฤติชั่ว มีความเกรงกลัวต่อบาป เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ ทำงานด้วยความโปร่งใส มีความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ ใฝ่ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ เป็นผู้ที่มีเกียรติเชื่อถือได้ เป็นผู้ตรงต่อเวลา บริหารเวลาได้ดี มีความจริงใจในการพูดและการปฏิบัติงาน มีสติรอบคอบ ไม่ประมาท สามารถควบคุมอารมณ์ ช่มใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ มีจิตใจที่มั่นคงเสมอต้นเสมอปลาย มีวาจาที่สุภาพมีทักษะในการพูดตามโอกาสที่เหมาะสม ลดละเลิกสิ่งเสพติดให้โทษ การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ เป็นผู้ที่มีความเมตตาสงสาร ไม่เบียดเบียนใคร มีความประหยัด มัธยัสถ์ และอดออมในการใช้จ่าย รู้จักดูแลบำรุงรักษาร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ หลีกเลี้ยงและไม่มั่วสุมอบายมุขทุกอย่าง

1.2 คุณธรรมด้านการครองคน หมายถึง พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ใช้เป็นแนวทางในการบริหารบุคคลเพื่อทำให้เป็นที่รักเคารพและศรัทธาของผู้ร่วมงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

และบุคคลอื่น ได้แก่ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละต่อครูและผู้ร่วมงาน ช่วยเหลือผู้ร่วมงานจัดปัญหา ความเดือดร้อน ยกย่องชมเชยครูผู้ร่วมงานทำงานบรรลุผลสำเร็จ มีความเป็นธรรมกับผู้ใต้บังคับบัญชา เสมอกัน ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชังบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ให้คำแนะนำครูเพื่อประโยชน์ แก่ครู มีวาจาสุภาพทักทายผู้พบเห็น ให้การสนับสนุนเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ และเต็ม ความสามารถ มีความเมตตา ไม่กลั่นแกล้งให้โทษบุคคลที่เราเกลียดชัง รับผิดชอบร่วมกับครูในการ ปฏิบัติงานอย่างเสมอดันเสมอปลาย ให้การบำรุงขวัญครูทั้งในด้านการปฏิบัติงานและส่วนตัว อุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เข้าอกเข้าใจเพื่อนร่วมงาน พร้อมจะ รับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของคนอื่นเสมอ ใช้อำนาจบังคับบัญชาในทางที่ถูกต้อง ไม่ทำให้ ได้มาซึ่งลาภสักการะทรัพย์สิน ตลอดจนแรงงาน ให้ขวัญกำลังใจ หรือยกย่องชมเชยเมื่อผู้ร่วมงาน บรรลุผลสำเร็จ เคารพกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสถานศึกษา ให้ความเคารพนับถือผู้อาวุโสกว่า ปกป้อง ค้ำครองครูดี คนดี ไม่ให้ถูกกลั่นแกล้ง มีอารมณ์ขันสามารถเปลี่ยนแปลงเรื่องราวให้กลายเป็นดี และมีการติดต่อประสานงานโดยใช้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

1.3 คุณธรรมด้านการครองงาน หมายถึง พฤติกรรมทางด้านคุณธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่งาน ได้แก่ บริหารโดยมี การวางแผนอย่างรอบคอบ การจัดบุคลากรเข้าทำงานให้ตรงตามความรู้ความสามารถมีความขยัน มั่นเพียรในงานอาชีพของตนเอง กระทำสิ่งนั้นด้วยความพยายามเข้มแข็งอดทน มีความพอใจ ในงาน เต็มใจที่จะทำงานด้วยความภูมิใจ ปรับปรุงวิธีทำงาน มีการจัดการที่ทันสมัย มีความเพียร พยายามในการทำงานตามภารกิจหน้าที่ ทำงานให้มีความสุขในตำแหน่งที่เราเป็น สนับสนุนให้ บุคลากรคิดและปฏิบัติงาน โดยการให้แก่ปัญหาาร่วมกัน มีการคิดตรองวางแผนงาน พิจารณา ปรับปรุงงานให้ทันเหตุการณ์เสมอ มีการวางแผนจัดระบบสารสนเทศ และระบบการปฏิบัติงาน ถูกต้อง มุ่งมั่นทำงานในหน้าที่ให้สำเร็จโดยไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก เอาใจใส่ฝึกใฝ่ในงาน ที่ทำนั้นด้วยความคิด ด้วยสติปัญญาเอาใจใส่ปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนให้ดีขึ้นอย่าง สม่ำเสมอ

2. ระดับสภาพพฤติกรรมคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรม ด้านคุณธรรมของผู้บริหารที่เป็นอยู่หรือดำรงอยู่ในปัจจุบันมีความสอดคล้องกับสิ่งที่ตั้งตามหลัก คุณธรรม 3 ด้าน คือ ด้านการครองตน ด้านการครองคน และด้านการครองงาน ซึ่งวัดสภาพ ได้เป็นคะแนนจากแบบสอบถามของครูตามแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ระดับความคาดหวังพฤติกรรมคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความเชื่อ ของครูที่เกิดจากการทำงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา แล้วต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีพฤติกรรมด้านคุณธรรมสอดคล้องกับความตั้งตามหลักคุณธรรม 3 ด้าน คือ ด้านการครองตน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ด้านการครองคน และด้านการครองงาน ซึ่งวัดความคาดหวังได้เป็นคะแนนจากแบบสอบถามของครูตามแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แสดงออกมาโดยการพูด หรือเขียนเกี่ยวกับเจตคติ ความเชื่อ หรือค่านิยมของบุคคลนั้น ซึ่งเป็นการแสดงออกโดยอาศัยพื้นฐานประสบการณ์และสภาพแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้องในการแสดงออก ผู้อื่นสามารถสังเกตหรือทราบได้อย่างชัดเจน

5. ครู หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งและมอบหมายให้ปฏิบัติการสอนนักเรียนในสถานศึกษา

6. สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

7. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

สภาพพฤติกรรมคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกับระดับความคาดหวังพฤติกรรมคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อมูลในภาพรวมเกี่ยวกับสภาพของพฤติกรรมคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2. ทราบความคาดหวังของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

3. ได้ข้อมูลสารสนเทศประกอบในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1